

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (najmanj 600 besed)

Četrtek, 4. maj 2023 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej in konceptna lista so na perforiranih listih, ki jih kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 1 prazno.

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 0 2

Konceptni list

Konceptni list

Konceptni list

Konceptni list

M 2 3 1 1 0 3 1 1 0 7

Priloga k izpitni poli 1 (M231-103-1-1)

Henrik Ibsen: Nora (odlomka)

Henrik Ibsen: Nora. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 59–63 in 68–71.

(1. odlomek)

KROGSTAD: Prav imate, pozanimal sem se namreč. In zato si nikakor ne znam ... *Izvleče dokument*. ... razložiti neke čudne stvari.

NORA: Kakšne čudne stvari? Ne vem ...

KROGSTAD: Čudno je, gospa, da je vaš oče podpisal tole zadolžnico tri dni po smrti.

NORA: Prosim? Ne razumem ...

KROGSTAD: Vaš oče je umrl 29. septembra. Ampak poglejte! Tukaj se je vaš oče podpisal 2. oktobra. Ni to nekam čudno, gospa?

Nora molči.

KROGSTAD: Mi lahko to razložite?

Nora še vedno molči.

KROGSTAD: Čudno je tudi, da besed drugi oktober in letnice ni zapisal vaš oče, ampak zdi se mi, da pisavo prepoznam. No, stvar se pač da razložiti. Lahko da se je vaš oče pozabil podpisati in zato je to nekdo naredil na slepo srečo, še preden je zvedel za njegovo smrt. Pa to niti ni tako hudo. Gre bolj za podpis. Je ta podpis pravi, gospa Helmer? Je tukaj res podpisana vaš oče?

NORA *po kratki tišini vrže glavo vznak in ga kljubovalno pogleda*: Ne, ni. Jaz sem ga podpisala.

KROGSTAD: Poslušajte, gospa ... najbrž veste, da je to nevarno priznanje?

NORA: Zakaj pa? Kmalu boste dobili ves denar.

KROGSTAD: Vas lahko nekaj vprašam ... zakaj niste dokumenta poslali očetu?

NORA: Ni bilo mogoče. Očka je bil hudo bolan. Če bi ga prosila za podpis, bi mu morala tudi povedati, zakaj mi bo ta denar. Ampak mu nisem mogla povedati, bolnemu kot je bil, da je možev življenje v nevarnosti. Bilo je pač nemogoče.

KROGSTAD: Torej bi bilo bolje, če bi se odpovedali potovanju v tujino.

NORA: Ne, nemogoče. Potovanje naj bi možu rešilo življenje. Nisem ga mogla odpovedati.

KROGSTAD: Pa niste pomislili, da goljufate mene ...?

NORA: Na to se nisem mogla ozirati. Za vas se sploh nisem zmenila. Nisem vas prenašala, ker ste bili tako hladni in ste mi delali težave, čeprav ste vedeli, kako hudo je bilo z mojim možem.

KROGSTAD: Gospa Helmer, ocitno nimate prave predstave o tem, kaj ste pravzaprav zakrivili. Lahko vam pa povem, da to ni bilo nič več in nič manj od tega, kar sem nekoč naredil jaz in zaradi česar se mi je podrl položaj v družbi.

NORA: Vi? Bi mi radi dopovedali, da ste naredili nekaj pogumnega, da bi rešili življenje svoji ženi?

KROGSTAD: Zakoni ne sprašujejo po vzgibih.

NORA: Potem so pa zelo klavnri.

KROGSTAD: Klavnri ali ne ... če tale papir predložim sodišču, boste obsojeni po njih.

NORA: Ne verjamem. Nima hči pravice, da svojemu staremu, na smrt bolnemu očetu prihrani žalost in skrbi? Nima žena pravice, da reši možu življenje? Zakonov ne poznam tako natančno, sem pa prepričana, da mora biti v njih nekje zapisano, da je to dovoljeno. In tega vi, ki ste odvetnik, ne veste? Gotovo ste presneto slab pravnik, gospod Krogstad.

KROGSTAD: Že mogoče. Ampak najbrž mi verjamete, da se spoznam na poslovne zadeve ... take posle, kakršne imava midva? Dobro. Naredite, kakor želite. Ampak to vam povem: če bom drugič ob službo, mi boste delali družbo.

Pozdravi in odide skozi vežo.

OBRNITE LIST.

NORA nekaj časa zamišljena, vrže glavo vznak: Ah, kaj! ... Bi me rad prestrašil? Tako naivna pa spet nisem! Loti se zlaganja otroških oblačil, vendor kmalu odneha. Ampak ...? ... Ne, ni mogoče! To sem naredila vendor iz ljubezni!

OTROCI na levih vratih: Mami, tujec je ravnokar odšel.

NORA: Ja, ja, vem. Ampak nikomur ne povejte o tem tujcu! Me slišite? Tudi očku ne!

OTROCI: Ne bomo, mami. Bi se rada spet igrala?

NORA: Ne, ne, ne zdaj.

OTROCI: Če si pa obljudila, mami!

NORA: Sem, ja, ampak zdaj ne utegnem. Pojdite nazaj, veliko dela imam. Pojdite v kuhinjo! Pojdite noter, dragi srčki! Narahlo jih prisili v sosednji prostor in zapre vrata. Usede se na kavč, vzame kvačkanje in nekajkrat vbode, a kmalu odneha. Ne! Odvrže kvačkanje, vstane, stopi do veže in zakliče: Helene! Prinesi drevešček! Gre do leve mize in odpre predal, spet se ustavi. Ne, to preprosto ni mogoče!

(2. odlomek)

NORA: Zelo si prijazen. Vrne se k dreveščku, premor. Kako so lepe tele rdeče rože. ... Ampak povej mi, je res tako hudo, tista reč, ki jo je zakrivil ta Krogstad?

HELMER: Ponaredil je podpis. Si sploh predstavljaš, kaj to pomeni?

NORA: Je mogoče, da je to naredil v stiski?

HELMER: Je, ali pa, tako kot mnogi, iz nepremišljenosti. Nisem tako brezsrčen, da bi na vsak način obsojal človeka zaradi takega enkratnega dejanja.

NORA: Ja, kajne, Torvald!

HELMER: Marsikdo se moralno spet dvigne, če javno prizna krivdo in odsedi kazen.

NORA: Kazen ...?

HELMER: Ampak Krogstad ni ubral te poti, izmazal se je z zvijačami in izvijanjem, in prav to ga je moralno pokopalo.

NORA: Misliš, da bi moral ...

HELMER: Samo pomisli, kako mora s tako slabo vestjo hliniti in se pretvarjati na vseh koncih in krajin, nositi masko pred svojimi najbližjimi, ja, celo pred ženo in otroki. In to z otroki, to, Nora, je najgrozljivejše.

NORA: Zakaj?

HELMER: Ker tako lažnivo ozračje zasmraja družino in vanjo vnaša bolezenske klice. Ko otrok v taki hiši vdihne, vdahne kal gnilobe.

NORA bliže za njim: Si prepričan?

HELMER: O, draga, kot advokat sem to izkusil dovolj pogosto. Skoraj vsi zgodaj zavoženi imajo lažnive matere.

NORA: Zakaj ravno ... matere?

HELMER: Najpogosteje so krive matere, čeprav tudi očetje niso od muh, to je zelo znano vsakemu odvetniku. In vendor je ta Krogstad leta in leta zastrupljal svoje otroke z lažjo in pretvarjanjem, in zato trdim, da je moralno sprevržen. Iztegne roke proti njej. Zato mi mora sladka Norica obljuditi, da se ne bo več zavezala zanj. Daj mi roko. No, no, kaj je? Daj mi roko! Tako, ja. Torej sva zmenjena. Zagotavljam ti, da nikakor ne bi mogel delati z njim, v bližini takih ljudi mi je dobesedno telesno slabo.

NORA odtegne roko in gre na drugo stran dreveščka: Kako vroče je tukaj! Mene pa čaka še toliko dela.

HELMER vstane in zbere dokumente: Ja, tudi jaz bi moral pred večerjo še kaj malega prebrati. Tudi na tvoj kostum bom mislil. In mogoče imam tudi kakšno stvar, da jo v zlatem papirju obesimo na drevešček. Položi ji roko na glavo. O, ti moja ljuba ptička pevka. Odide v svojo sobo in zapre vrata.

NORA potihem, po tišini: Ah, kaj! Ni tako. Ni mogoče. Gotovo ni mogoče.

VARUŠKA na levih vratih: Malčki tako lepo prosijo, da bi smeli k mami.

NORA: Ne, ne, ne, ne spusti jih noter! Ostani pri njih, Anne-Marie.

VARUŠKA: Prav, gospa. Zapre vrata.

NORA bleda od strahu: Da bi kvarila svoje otročice ...! Zastrupljala dom? Kratek premor, dvigne glavo. To ni res. Nikoli in nikdar ni res.

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

ALI JE VEČJE ZLO ŽIVETI V GOGI ALI V TEBAH?

HANA jo obide iskrena veselost: O Goga, Goga, čudovito mesto! Človek sovraži to dolgočasje, bolan je od zaprašenih sob, toda če odhaja v svet, se ne sme mnogo ozirati – izstopil bi sicer iz voza in ostal za zmeraj.

(S. Grum: *Dogodek v mestu Gogi*)

KREON:

Korakal sem po poljani, spolzki in hladni kot ledena plošča.

(D. Smole: *Antigona*)

Na podlagi obeh odlomkov in besedil v celoti predstavite dogajalni prostor v Grumovi in Smoletovi drami ter pojasnite, kako dialogi in didaskalije sooblikujejo podobo dogajalnega prostora. Primerjajte obe drame glede na to, kako dogajalni prostor določa svobodno voljo in delovanje dramskih oseb. Presodite, ali je dogajalni prostor povezan s sporočilom obeh dram. Kateri od obeh dogajalnih prostorov je po vašem mnenju bolj podoben sodobnemu svetu in zakaj?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsegajo najmanj 600 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Henrik Ibsen: Nora (odlomka)

Henrik Ibsen: *Nora*. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2022. 59–63 in 68–71.

Pojasnite povezanost med osebami, ki nastopajo v odlomkih, tako da upoštevate tudi predhodno dogajanje. Na podlagi odlomkov predstavite Krogstada in Helmerja. Primerjajte Norino vedenje in čustveno stanje v 1. in 2. odlomku ter njeno vedenje komentirajte z vidika njene družinske in družbene vloge. Opredelite se do pomembnosti vloge otrok v odlomkih, tako da upoštevate celotno dramo.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsegajo najmanj 600 besed.

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

NASLOV IZBRANEGA ESEJA

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 2

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 3

13/20

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 4

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 5

15/20

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 6

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 1 7

17/20

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 8

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 3 1 1 0 3 1 1 1 1 9

19/20

M 2 3 1 1 0 3 1 1 2 0

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.